

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту наказу Міністерства економіки України

“Про затвердження Вимог до суб’єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”

1. Мета

Проект наказу Міністерства економіки України “Про затвердження Вимог до суб’єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки” (далі – проект акта) підготовлено з метою визначення вимог до суб’єктів господарської діяльності, що провадять свою діяльність у цій сфері.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Порядок проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 (далі – Порядок).

Дія Порядку поширюється на всіх суб’єктів господарювання, які проводять технічний огляд, випробування, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – устаткування), перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України, а також на підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності і господарювання та фізичних осіб, що використовують найману працю, які мають намір розпочати або здійснюють експлуатацію такого устаткування.

Вимоги до суб’єктів господарської діяльності, які проводять технічний огляд, випробування, експертне обстеження (технічне діагностування) встановлені наказом Державного Комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 03.09.2007 № 195 “Про затвердження Вимог до спеціалізованих та експертних організацій, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.11.2007 за № 1247/14514.

Пунктом 11 Плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 989-р, передбачено підготовку

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Свириденко Юлія Анатоліївна**

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007EB82C004B709B00

Дійсний з 12.11.2021 0:00:00 по 11.11.2023 23:59:59

Мінекономіки

4708-05/56279-03 від 18.10.2023 17:11

проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 687” у частині унормування вимог щодо визначення компетентності суб’єктів господарювання, які перевіряють робоче обладнання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.04.2021 № 319 до Порядку були внесені зміни, які набули чинності 01.05.2022.

Порядком встановлено, що:

експертна організація – незалежний суб’єкт господарювання, який проводить технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) устаткування та провадить діяльність у цій сфері як третя сторона відповідно до вимог, встановлених Мінекономіки;

спеціалізована організація – суб’єкт господарювання, який проводить технічний огляд, випробування устаткування, що перебуває у його володінні, користуванні (експлуатації), та провадить діяльність у цій сфері відповідно до вимог, встановлених Мінекономіки.

Через оновлення визначень експертних та спеціалізованих організацій здійснено розподіл сфер діяльності цих організацій, забезпечена можливість підтвердження їх компетентності незалежною третьою стороною.

Правові, організаційні та економічні засади акредитації органів з оцінки відповідності в Україні встановлює Закон України “Про акредитацію органів з оцінки відповідності”.

Відповідно до пункту 4.1.6 ДСТУ EN ISO/IEC 17020:2019 (EN ISO/IEC 17020:2012, IDT; ISO/IEC 17020:2012, IDT) “Оцінка відповідності. Вимоги щодо діяльності різних типів органів, що здійснюють інспектування” орган з інспектування повинен бути незалежним у межах, які потрібні для дотримання умов, за яких він здійснює свої послуги.

Загальні вимоги, яких органи з інспектування зобов’язані дотримуватися для того, щоб їхні послуги були визнані клієнтами та контролюючими органами, узгоджені в зазначеному стандарті.

Орган з інспектування, що здійснює інспектування, зокрема як третя сторона, повинен відповідати вимогам для типу А (орган з інспектування є третьою стороною).

Суб’єктам господарювання, що мають намір здійснювати діяльність в якості експертної або спеціалізованої організації, з метою підтвердження їх компетентності та незалежності необхідно пройти акредитацію в Національному агентстві з акредитації України в якості органу інспектування за відповідним типом.

Крім цього, Статтею 419 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) зазначено, що беручи до уваги Главу 13 «Торгівля і сталий розвиток» Розділу IV «Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею» цієї Угоди,

Сторони посилюють діалог та співробітництво щодо забезпечення гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального діалогу, соціального захисту, соціального залучення, гендерної рівності та недискримінації.

Статтею 424 Угоди про асоціацію передбачено, що Україна забезпечує поступове наближення до права, стандартів та практики ЄС у сфері зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, як зазначено у Додатку XL до цієї Угоди.

Відповідно до Додатку XL Угоди про асоціацію, Україна зобов'язується поступово впродовж 3 років наблизити своє законодавство до законодавства ЄС, зокрема до Директиви Ради 89/655/ЄЕС від 30.11.1989 про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я при застосуванні працівниками знарядь праці під час роботи (друга окрема директива у значенні статті 16(1) Директиви 89/391/ЄЕС).

Однак, було ухвалено нову Директиву Європейського Парламенту і Ради 2009/104/ЄС від 16.09.2009 про мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я при використанні робочого обладнання працівниками на роботі (друга окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви 89/655/ЄЕС) (далі – Директива 2009/104/ЄС), яка передбачає, що будь-яке посилання на Директиву 89/655/ЄЕС вважатиметься посиланням на Директиву 2009/104/ЄС (стаття 13).

Так, пунктом 1319 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106, передбачено завдання стосовно приведення у відповідність із стандартами ЄС мінімальних вимог до безпеки та охорони здоров'я під час використання робочого обладнання працівниками шляхом розроблення відповідного наказу у відповідності до положень Директиви 2009/104/ЄС.

З цією метою було прийнято наказ Міністерства соціальної політики України від 28.12.2017 № 2072 «Про затвердження Вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 23.01.2018 № 97/31549 (далі – наказ Мінсоцполітики № 2072), яким встановлено мінімальні вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками у процесі трудової діяльності.

Разом з тим, пунктом 2 статті 5 Директиви 2009/104/ЄЕС передбачено, що з метою забезпечення збереження здоров'я та безпеки, а також своєчасного виявлення та усунення погіршення стану, яке може призвести до небезпечних ситуацій, роботодавець повинен забезпечити, щоб робоче обладнання, яке піддається впливу умов, що викликають таке погіршення, підлягало:

(а) періодичним перевіркам та, у відповідних випадках, тестуванню компетентними особами у значенні національного законодавства та/або практики;

(б) спеціальним перевіркам компетентними особами у значенні національного законодавства та/або практики щоразу, при виникненні виняткових обставини, які можуть поставити під загрозу безпеку робочого обладнання, такі як модифікаційні роботи, аварії, природні явища або тривалі періоди бездіяльності.

На сьогодні в Україні, питання передбачені пунктом 2 статті 5 Директиви 2009/104/ЄС регламентуються Порядком.

Порядком, зокрема, передбачено умови здійснення діяльності експертних організацій, який проводить технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) устаткування та провадить діяльність у цій сфері як третя сторона відповідно до вимог, встановлених Мінекономіки.

З метою наближення національних нормативно-правових актів з охорони праці до права ЄС, а саме імплементації положень пункту 2 статті 5 Директиви 2009/104/ЄС, а також виконання вимог Порядку, розроблено проект акта, яким запропоновано механізм підтвердження компетентності експертних організацій, які проводять перевірки робочого обладнання шляхом їх акредитації.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта встановлюються вимоги щодо діяльності експертних та спеціалізованих організацій, що проводять експертну діяльність у сфері охорони праці, передбачено можливість підтвердження їх компетентності та незалежності, що здійснюється незалежною третьою стороною - національним органом України з акредитації.

Проект акта враховує Вимоги до експертних організацій, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва та щодо відповідності машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки вимогам законодавства про охорону праці та промислової безпеки, що затверджені наказом Міністерства економіки України від 31.12.2021 № 34-22, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 118/37454.

Проектом акта встановлюється повідомний принцип відповідності встановленим вимогам щодо компетентності організацій, персоналу експертних та спеціалізованих організацій, передача результатів діяльності експертних організацій, що здійснюють експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, визначені додаткові вимоги до експертних та спеціалізованих організацій, що здійснюють експертне обстеження та/або технічний огляд машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Також проектом акта передбачено, набрання ним чинності через три місяці з дня його опублікування.

Реалізація проекту акта передбачає визнання такими, що втратив чинність, накази:

Державного Комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 03.09.2007 № 195 “Про затвердження Вимог до спеціалізованих та експертних організацій, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.11.2007 за № 1247/14514;

Державного Комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 08.04.2008 № 72 “Про затвердження Змін до наказу Держгірпромнагляду від 03.09.2007 № 195”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.04.2008 за № 369/15060;

Міністерства економіки України від 31.12.2021 № 34-22 “Про затвердження Вимог до експертних організацій, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва та щодо відповідності машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки вимогам законодавства про охорону праці та промислової безпеки”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 118/37454.

4. Правові аспекти

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у цій сфері є: Конституція України, Закон України “Про охорону праці», постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107 “Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”, постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2021 № 77 “Про затвердження переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”, постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 “Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме додаткових витрат із державного та місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих органів

Проект акта потребує погодження із Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проект акта не стосується прав осіб з інвалідністю, сфери наукової та науково-технічної діяльності, питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, розвитку адміністративно-територіальних одиниць, функціонування і застосування української мови як державної і не потребує погодження всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю та їхніми спілками, Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій та уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування.

Проект акта оприлюднено на офіційному сайті Державної служби України з питань праці (www.dsp.gov.ua).

7. Оцінка відповідності

Проект акта містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ознаки дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта матиме позитивний вплив на інтереси держави, за рахунок актуалізації законодавства через унормування вимог до діяльності експертних організацій у сфері охорони праці.

Реалізація акта позитивно впливатиме на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання.

Встановлення вимог щодо діяльності суб'єктів господарювання у сфері дослідження стану охорони праці та технічного стану обладнання підвищеної небезпеки, сприятиме зниженню корупційних ризиків.

Реалізація акта також стимулюватиме створення безпечних умов на робочих місцях, за рахунок підтримання належного стану обладнання підвищеної небезпеки, зниження аварійності, травматизму, що у свою чергу позитивно вплине на стан дотримання суб'єктами господарювання законодавства про охорону праці.

Реалізація акта не матиме впливу на ринок праці, розвиток адміністративно-територіальних одиниць, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище.

Інформація щодо впливу реалізації проекту акта на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний Унормування суб'єктів господарювання у сфері охорони праці.	Актуалізація законодавства.
Суб'єкти господарювання	Позитивний Розвиток конкурентного середовища	Встановлення вимог щодо суб'єктів господарювання у сфері дослідження стану охорони праці та технічного стану обладнання підвищеної небезпеки. Зниження корупційних ризиків, удосконалення дозвільних процедур.

Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр економіки України
_____ 2023 р.

Юлія СВИРИДЕНКО